

“LOBO” HIKOYASIDA O‘LIM MOTIVINING ESTETIK VA FALSAFIY TALQINI

Shodmonova Dildora

Abdulla Oripov nomidagi ijod maktabining

ona tili va adabiyot fani o‘qituvchisi

dildora@abdullaoripov.education

Annotatsiya:

Ernest Seton-Tompsonning “Lobo” hikoyasida o‘lim tasviri oddiy biologik jarayon emas, balki fojia va ramziy mohiyat kasb etadi. Asarda bo‘ri Lobo tabiatning erkinligi, kuchi va sha‘ni ramzi sifatida gavdalanadi. Uning o‘limi inson va tabiat o‘rtasidagi kurashning eng keskin nuqtasini aks ettirib, o‘quvchini tabiatni qadrlashga va uni asrash zarurligini anglashga undaydi. O‘limning badiiy tasviri hikoyaga chuqur lirizm, estetik go‘zallik va ramziy mazmun bag‘ishlagan.

Annotation:

In Ernest Seton-Thompson’s story “Lobo”, death is depicted not as a mere biological process but as a phenomenon with tragic and symbolic significance. The wolf Lobo embodies freedom, strength, and the pride of nature. His death represents the climax of the conflict between man and nature, urging readers to appreciate and preserve the natural world. The artistic portrayal of death brings lyrical depth, aesthetic beauty, and symbolic meaning to the story.

Kalit so‘zlar: Lobo, o‘lim, badiiy tasvir, fojia, tabiat va inson, ramz, lirizm, estetik go‘zallik.

Keywords: Lobo, death, artistic depiction, tragedy, man and nature, symbolism, lyricism, aesthetic beauty.

Ernest Seton-Tompsonning “Lobo” hikoyasi hayvon obrazlari orqali inson va tabiat o‘rtasidagi murakkab munosabatlarni yoritadi. Asarning markazida bo‘ri Lobo turadi. U o‘zining aql-zakovati, jasorati va erkinlikka intilishi bilan oddiy hayvondan ko‘ra yuksakroq ramz darajasiga ko‘tarilgan. Hikoya davomida Loboning hayoti va o‘limi insoniyatning tabiat bilan munosabatlariga badiiy baho beradi.

“Lobo” hikoyasida o‘lim oddiy biologik jarayon sifatida emas, balki fojia, estetik va ramziy hodisa sifatida yoritilgan. Yozuvchi Loboning so‘nggi lahzalarini tasvirlash orqali inson va tabiat to‘qnashuvining keskinligini ko‘rsatadi.

Loboning timsoli – tabiatning erkinligi, kuchi va dono hayoti ramzi sifatida gavdalanadi. U oddiy bo‘ri emas, balki tabiatning sha‘ni va g‘ururini ifodalovchi qahramondir. Shuningdek, o‘lim sahnasi – hikoyaning kulminatsiyasi bo‘lib, inson va tabiat to‘qnashuvining yakunini ifodalaydi. Bu sahnada inson g‘alabasi tashqi ko‘rinishda quvonchli, ammo ichki mohiyatda

qayg'ulidir. Fojianing mohiyati shundaki, Lobo halok bo'ladi, ammo u oxirigacha mardlik va qadr-qimmatni saqlaydi. Uning o'limi taslim bo'lish emas, balki erkin ruhning so'nggi nafasigacha bardoshlilik ko'rsatishi sifatida yoritilgan. Ovchining muvaffaqiyati esa aslida tabiatdagi buyuk bir timsolning yo'qolishiga olib keladi. Shu tariqa, insoniyatning texnik ustunligi tabiat go'zalligi evaziga qo'lga kiritiladi. Yozuvchi o'limni dramatik emas, aksincha, lirizm va ramziy tasvir bilan ifodalaydi. O'quvchi Loboning so'nggi nigohi, uning sukutidagi buyuklik orqali chuqur ta'sirlanadi. Lobo o'limi tabiat va inson o'rtasidagi abadiy kurashning ramziga aylanadi. Bu o'lim hayotning o'zgaruvchanligi, kuch va qudrat ham bir kun baribir so'nishini eslatadi.

Hikoya o'quvchini tabiatni qadrlashga, uni asrashga, inson manfaatlari uchun tabiatni shafqatsiz yo'q qilishning oqibatlarini o'ylashga undaydi.

Lobo o'limi oddiy voqea emas, balki san'atkorona ifodalanib, o'quvchining qalbida ham qayg'u, ham hayrat uyg'otadi.

"Lobo" hikoyasida o'lim – insonning tabiat ustidan g'alabasi emas, balki insoniyatning o'z-o'zini yo'qotish jarayonini ham ko'rsatadi. Chunki tabiatdagi buyuk ramzlardan biri yo'qoladi. Shunday qilib, hikoyada o'lim estetik, ramziy va fojiaiy mazmun kasb etadi. U o'quvchini chuqur o'ylashga, tabiatga va hayotga mehr bilan qarashga undaydi. Ernest Seton-Tompsonning "Lobo" hikoyasi o'zining badiiy-falsafiy mazmuni bilan nafaqat adabiy hodisa, balki inson va tabiat o'rtasidagi murakkab munosabatlarning ibratli ifodasi bo'lib, Lobo timsolida tabiatning erkinligi, kuch-qudrati, sha'ni va go'zalligi mujassamlashtiriladi.

Asar voqealari rivojida muhim o'rin tutadigan yana bir qahramon –Blanka oq bo'ri sifatida tasvirlanib, Lobo uchun eng yaqin yo'ldosh va sevgilidir. U hikoyada sadoqat va muhabbat ramzi sifatida namoyon bo'ladi hamda Loboning yetakchilik qudratini saqlashida ruhiy tayanch bo'lib xizmat qiladi. Uning ovchilar hiylasi orqali qo'lga olinishi hikoyaning fojiaiy burilish nuqtasi bo'ladi, Lobo kuch-qudratini yo'qotishiga sabab bo'ladi. Bu orqali yozuvchi hayvonlar ham insonlardek muhabbat va sadoqatni his qilishini ko'rsatadi. Blankaning o'limidan so'ng Lobo o'zini xavfga tashlab, qopqonlarga yaqinlashadi va oxir-oqibat o'z fojiaiy taqdiriga duchor bo'ladi. Blanka o'limi – bu Lobo ruhiyatining qulashi, uning hayotiy kuchidan ayrilishi sifatida berilib, bu jismoniy mag'lubiyat emas, balki muhabbat va sadoqatni yo'qotgan qalbning fojeasi sifatida tasvirlanadi.

So'nggi so'z o'rnida shuni aytish mumkinki, o'lim sahnalari o'quvchiga fojeaning ulug'vorligini his qildiradi, tabiatga mehr va hurmat uyg'otadi. O'lim tasvirining estetik va lirizmga boy yoritilishi hikoyaga chuqur ta'sirchanlik bag'ishlaydi. Lobo so'nggi nafasigacha o'zining qadr-qimmatini saqlaydi va shu orqali o'quvchi qalbida chuqur iz qoldiradi. Blanka o'limi esa Loboning fojiaiy yakuniga sabab bo'lib, asarda inson va tabiat o'rtasidagi shafqatsiz to'qnashuv ifodalanadi. Shunday qilib, hikoyadagi o'limning badiiy tasviri nafaqat

tabiatga, balki inson qalbidagi eng nozik tuyg'ular — sadoqat va muhabbatga e'tibor qaratishga chorlaydi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Seton-Tompson E. Lobo. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot, 1984.
2. Karimov N. Adabiyotshunoslik asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2012.
3. Qo'shjonov M. Adabiyot nazariyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2001.
4. Jo'raev N. Adabiyotshunoslik terminlari lug'ati. – Toshkent: Akademnashr, 2010.